

שור שנגח את הפרה פרק המישי בבא קמא נה.

עין משפט
נר מצוה

ק א מיי פ"ט מהלכות
כלאים הלכה ה סג
לאון רפא רפב טו"ש ע"ד
סי ר"ל סעף ו:
קא ב ג מיי שם טו"ש ע
שם סעף ו:
קב ד מיי שם הל' ח
טו"ש ע שם סעף א:
קג ה מיי שם הל' ח:

רבינו הגנאל

הרנגול וטווס ופסיוני
כלאים זה בזה. פירוש
בלעו פסיוני, שאל ויבא
שלו תרגומו שאילו
בישרא ואיתי פסיוני. האי
אריך קקיה והאי גוצא
קקיה. אלא מעתה גמלא
טיעא וגמלא פרסא דהאי
אליס קקיה והאי קטין
קקיה הכי נמי דכלאים זה
בזה. פי' שוקיו. רב פפא
אמר הא טענא חדא ביעתא
בשיחלא והא טענא טובא
בשיחלא. פי' אוון בר
טענא חדא ביעתא
ודגרת עליה, ואוון של
יישוב טענא ביצים הרבה
ויולדת אותם, ועוד
ממלאה אשכול שלה
ביצים טובא ויולדת
ודגרת על כולן. הגהיג
בעינא ושיבוטא מהו. פי'
שיבוטא דג גדול כענין
בהמה גדולה ביט.

אמר ר"ל כאן שנה רבי תרנגול טווס ופסיוני כו' מהו דתימא
מין אחד הוא קמ"ט. ואע"ג דלא אשמעי' ממתניתין דליהו
מרי מיני אע"ג דרבו זהדי הדדי ולא שמעינן לאלא דאיסור כלאים
שיך צעופות מ"מ אחי שפיר דהכי קאמר ר"ל כאן שנה רבי
כלומר כיון ששנה רבי דיש כלאים
צעופות א"כ תרנגול טווס ופסיוני
כלאים זה זה כי מסבירא דנפשי
יש לנו לדעת שאלו המינים חלוקים
זה מזה ואינם מין אחד ואע"ג דרבו
זהדי הדדי וכיוצא בזה יש ציבנות
בפרק חרש (דף ק"ג): ובהקטין (גיטין
נה). אמר רבא מעדותו של רבי
יוחנן בן גודגא שפעיל על חרשת
שהשיאה אביה שיצאת בגט אמר
לעדים ראו גט זה שאני נתן לאשתי
וחזר ואמר לה כנסי שטר חוב זה
מגורשת מי לא א"ר יוחנן בן גודגא
לא צעינן דעת ה"ג כו' פשיטא מהו
דמימא כיון דלמך כנסי שטר חוב
זה בטולי בטליה קמ"ל אע"ג דלא
ידע רבא ממילתיה דרבי יוחנן בן
גודגא דלא בטליה צמה שאמר
כנסי שטר חוב זה אלא מסבירא
דנפשיה אפ"ה קאמר מעדותו מעי
ליה וכיוצא בזה יש הרבה בגמרא:
המרביע שני מינים. ר"י צ"ר
יהודה היה מגיה

נאמר בהם טוב אמר לו עד שאתה שואלני
למה נאמר בהם טוב ^אשאלני אם נאמר בהן
טוב * אם לאו שאיני יודע אם נאמר בהן טוב
אם לאו כלך אצל ר' תנחום בר הנילאי
שהיה רגיל אצל ר' יהושע בן לוי שהיה
בקי באגדה אול לגביה א"ל ממנו לא
שמעתי אלא כך אמר לי שמואל בר
נחום אחי אמו של רב אחא ברבי הנינא
ואמרי לה אבי אמו של רב אחי ברבי
הנינא הואיל וסופן להשתבר וכי סופן
להשתבר מאי הוי אמר רב אשי חס ושלום
פסקה טובה מישראל א"ר ^ביהושע הוואה
מ"ת בחלומי סימן יפה לו מ"ט אילימא
משום דכתיב טוב אימא ^אוטאטאיתיה
במטאמי השמד חד מ"ת קאמרינן אימא
^בטומאתה בשוליה מ"ת ב"ת קאמרינן
אימא ^גטבעו בארץ שעריה אלא הואיל
ופתח בו הכתוב לטובה תחילה שמבראשית
עד וירא אלהים את האור לא כתיב מ"ת ^אוא"ר יהושע בן לוי הוואה
הספד בחלומי חסו עליו מן השמים ופדאוהו הני מילי בכתבא: וכן
חיה ועוף כיוצא בהן וכו': אמר ר"ל * כאן שנה רבי ^דתרנגול טווס ופסיוני
כלאים זה בזה פשיטא אמר רב חביבא משום דרבו בהדי הדדי מהו דתימא
מין חד הוא קמ"ל: ^אאמר שמואל ^באוון ואוון הבר כלאים זה בזה מתקיף לה
רבא בר רב חנן מאי טעמא אילימא משום דהאי אריך קועיה והאי
זוטר קועיה אלא מעתה גמלא פרסא וגמלא טייעא דהאי אליס קועיה
והאי קטין קועיה הכי נמי דהוו כלאים זה בזה אלא אמר אביי ^גזה ביציו
מבחוץ וזה ביציו מבפנים רב פפא אמר הא טעונה חדא ביעתא בשיחלא
והא טעונה כמה ביעתא בשיחלא א"ר ירמיה אמר ריש לקיש ^דהמרביע
שני מינים שבים לוקה מאי טעמא אמר רב אדא בר אהבה משמיה
דעולא אתיא למיניהו למיניהו בעי רחבה * ^אהמנהיג בעינא ושיבוטא
מהו מי אמרינן כיון דעינא לא נחית בים ושיבוטא לא סליק ליבשה
לא כלום עביד או דלמא השתא מיהת קא מנהיג מתקיף לה רבינא
אלא מעתה חיבר חטה ושעורה בידו וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה
לארץ הכי נמי דמחייב אמרי הכי השתא התם ארץ מקום חיובא חוצה
לארץ לא מקום חיובא ^ההכא אידי ואידי חיובא הוא:

הדרן עלך שור שנגח את הפרה

א) נע"י מוס' ב"ק צ"ב ד"ה
תרייהו: ב) נע"י נע"י יעקב
אחא ר' יהושע בן לוי,
ג) נכרית מ"ג, ד) מוספתא
דכלאים פ"א, ה) נכריות
ה) סנהדרין נט',
ו) נדרים ה', ח) נדרים
א, ט) נ"ד"ה הרב"ש,
י) נ"ד"ה מק"ס,

תורה אור השלם

1. ושמתיקה למורש קפד
ואגמי קים וטאטאיתיה
במטאטא השמד נאם ו'
צבאות: ישיהו יד כג
2. טמאתה בשוליה לא
וקרה אחריתה ותר
פלאים אין מנחם לה
ראה ו' את עניי כי
הגדיל אוב: איכה א ט
3. טבעו בארץ שעריה
אבר ושבר בריחה
מלכה ושריה בגוים אין
תורה גם נביאיה לא
מבא חזון מין:
איכה ב ט
4. וירא אלהים את
האור כי טוב ויבדל
אלהים בין האור ובין
החשך: בראשית א ד

הגהות הב"ה

א) תוס' ד"ה אחי וכו'
דבמחמר כתיב קלה:

גליון הש"ס

גמ' אם לאו שאני יודע
כו'. ע"י צ"ב ק"ג ע"א
תורה תרייהו: שם
המנהיג בעינא ושיבוטא:
ע"י פ"ד לט ע"א מוס'
ד"ה וסימנין:

לעיו רש"י

פירוש [פארן] טווס.
פירוש [פירודין].
קורא (עוף). ב"ק. הרטום.

מוסף רש"י

אור ואורו הבר. אור
של יסוד ואור של כה
כלאים להביע (בכורות
ח). המנהיג בעינא
ושיבוטא. קשר קרון לג
שם ולעו ביבשה על
שפת הים ושינה מהמינים
אומם מהו. לוקה משם
מנהיג בכלאים או לא,
מורש צבור ובמחמר לאו
דוקא, דל מרי מיני נמי
אמרי (סנהדרין נט.).
הדרן עלך שור שנגח
את הפרה

המנהיג צ' מינים שנים לוקה משום
דצבאשית רבה (פ"ו) וצירושלמי
דכלאים (פ"ב) משמע דאי אפטר
להרביע דגים ומיהו אין לרין להגיה
דדגים דוקא הוא דמנהיג דאין
להרביעם אצל מין חיות היס שיך
ציה איסור הרצעה והכא איכא
לאוקמי במין חיה שיכול אדם להרביע
דקאמר בצבאשית רבה המרביע מין
חית היס לוקה וצמר הכי קאמר כל
מקום שנאמר צו למיניהו כלאים נהג
צו ופרין אהך צרייתא והכי דגים
שנאמר צו למיניהו וכי כלאים
הרצעה צהם והיאך יכול להרביעם
ומשני דהא דקאמר דגים כלאים
נוהג צהם היינו דוקא צהנהגה אצל
צהרצעה לא משכחת לה משמע
דצחיות היס משכחת שפיר הרצעה
להכי לא פריך שם אמרביע חיות
היס היאך לוקה אלא אמרן דלמך כל

הדרן עלך שור שנגח את הפרה
שנאמר צו למיניהו דהיינו אפילו סתם דגים כלאים נהג צהם: **אתיא** למיניהו מיבשה. ומשבת לא מלי למילף דמנהיג דכול דהמתך
לית לן לרצויי אלא כל מיני דיבשה שאדם רגיל לחמר אחריהם ^א דצמח כתיב קרא דצמחתי גבי שבת: **למיניהו** מיבשה. וא"ת
ומה לרין ללמוד מיבשה תיפוק ליה מדכתיב בגופיה למיניהו דכלאו טריפות (חולין דף ט. וסו"ט) משמע דאי הוה כתיב למיניהו צלוי של
דשאים אסור להרכיב שני דשאים זה בזה וי"ל דלמיניהו לחודיה לא הוה משמע שנכתב איסור כלאים אי לאו חוקותי תשמרו דריש
שמואל חוקות שחקמי לך כבר ומפרש ר"ת שחקק צמעה צבאשית שכתב צו למיניהו והיינו למיניהו דיבשה דצמחה ואילן דליידי ציה
קרא לחוקותי אצל מלמיניהו דים לחודיה ליכא למילף מיניה דגים וא"ת דסוגיא דגמרא דלא כרבנן דצפ' ד' מיתות (סנהדרין דף ט. וסו"ט) ^א
דלא מיחייבי צני נח לא כלכאים ולא צהרצעה אלמא לא דרשינן למיניהו וי"ל נהי דלא דרשינן למיניהו לגבי צני נח דלא אשכחן דמזהר
צו רחמנא לגבי ישראל דהוהו גבי כלאים דרשינן ליה ונ"מ לגבי דגים א"כ להרצבת אילן דקרא דשך לא מיירי אלא צורעים והשתא
דכתיב למיניהו צאילן דרשינן מיניה מה צהמתך צהרצעה אף שדך צהרצבת אילן וצהא פליגי ר"א ורבנן דר"א יליף מחוקותי שחקקמי
לך כבר צהוהו צני נח על הכלאים כלומר מלמיניהו ורבנן לא ילפי מיניה אלא שגרמזו מלמיניהו דמעשה צבאשית ומ"מ לא נאסרו
לצני נח ואחי שפיר דאחיא אפילו כרבנן מילתיה דשמואל וא"ת ל"ל למילף כלאים דהרצעה צהמתך צהמתך משבת לרצויי עופות תיפוק
ליה מלמיניהו כי היכי דילפינן דגים וי"ל דאי לאו ג"ש לא הוי מפקי קרא דצמחתי ממשמעוהא אצל השתא דאחי ג"ש ומפקא לקרא
ממשמעוהא מרצין אפילו דגים למיניהו למיניהו מיבשה: **המנהיג** בעינא ושיבוטא. וא"ת דמשמע דפשיטא ליה דצני מינים שנים חייב
והא למיניהו גבי הרצעה והרכבה כתיב ולא גבי זריעה והנהגה דלמוכח צפ' ד' מיתות (סו"ט) דלא מיתסרי צני נח בצריעה חריעה
ולא אוקמינן חוקות שחקקמי לך כבר כלומר צלמיניהו דמעשה צבאשית אלא דומיא דצמחתי לא תרביע מה צהמתך צהרצעה אף
שדך צהרצבה וי"ל דסבירא דמוקמינן למיניהו צין צישראל צין לצני נח לכל אחד כמו שמינוו איסורו צמקום אחר לצני נח צהרצעה
ולישראל אף צהנהגה וע"ל כי היכי דילפינן כולהו משבת ה"ג ילפינן שבת צהמתך צהמתך מהרצעה לאסור דגים שבת צמלכמה והכי
ילפינן כלכאים דהנהגה משבת: **אלא** מעתה חיבר חטה ושעורה וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה לארץ. כגון צערוגה אחת צסמוך
צפחות מג' טפחים דלרין להרמיק צין זרע לזרע דלמוכח צמס' שבת פרק א"ר עקיבא (דף פה.) והא דצעי ר' יאשיה חטה ושעורה
וחרץ צמפולת יד להתחייב צכלאי הכרס קאמר אצל צכלאי זרעים חייב צחטה ושעורה לחודה והך סוגיא נקט כרבנן דלא צעו אלא
צ' מינין אצל ר"י פליג ומתריך שלשה זרעים או מצ' מינין או מג' מינין דתנן (כלאים פ"א מ"ט) הורע חטה ושעורה כאחד חייב
ר"י אומר שני חטין ושעורה אחת או שני שעורים וחתה אחת או חטה ושעורה וכוסמת וצלנד שיהיו שלשה:

הדרן עלך שור שנגח את הפרה